

Стаття надійшла до редакції 06.06.2018
 Перевірено на плагіат 20.11.2018 р.
 унікальність – 95.14 %

УДК 81'42

ВАЛЕНТНІСТЬ СЛІВ СЕМАНТИКИ СТАНУ В УКРАЇНСЬКІЙ ТА АНГЛІЙСЬКІЙ МОВАХ

Мудринич Світлана Юріївна, svetlana1765@ukr.net
 канд. філол. наук, старший викладач
 Київський національний лінгвістичний університет

У статті розглядається питання про рівні валентності слів семантики стану з подальшим порівняльним аналізом показників реалізації видів валентності в українській та англійській мовах. Аналізується поняття категорійної валентності та лексичної сполучуваності слів семантики стану. Визначається поняття лексичної і синтаксичної валентності слів семантики стану в англійській та українській мовах. Встановлюючи лексичну валентність слова *aware*, використовували дані про його синтаксичну валентність та досліджували його лексичну сполучуваність. При розгляді лексичної валентності простежували лексичне наповнення моделей синтаксичної валентності та лексичне наповнення синтаксичних конструкцій *Sub – St Prdv* і *Sub – StAttr*. Визначили лексичну валентність **було страшно** та його синонімів. **Було страшно** та його синоніми мають такі види синтаксичної валентності: предикативна валентність ($V \leftrightarrow StPrd$), суб'єктна валентність ($Obj' \rightarrow StPrd$), об'єктна валентність ($St Prd/Attr/Com \rightarrow Obj$). Методика визначення лексичної, синтаксичної та категорійної валентності слів семантики стану в українській мові така ж сама, що й в англійській мові. Для встановлення категорійної валентності слів семантики стану було проаналізовано слова, які належать до основних частиномовних розрядів слів семантики стану, на основі яких сформувалися слова семантики стану в англійській мові: *It is dangerous* (небезпечно), *it is comfortable* (затишно), *asleep* (спати), *afraid* (зляканий). Встановлено синтаксичну валентність слова семантики стану *aware* та одиниць, з якими воно вступає у зв'язок, на прикладі речень, що були розглянуті з погляду сполучуваності слова *aware* у мові, а також синтаксичну валентність семантики стану **було страшно** та його синонімів і слів, з якими воно вступає у зв'язок.

Ключові слова: лексична валентність, синтаксична валентність, категорійна валентність, лексична сполучуваність, валентність, рівні валентності.

Actual Problems of Linguistics [Aktual'ni problemy movoznavstva]

© *Mudrinich S. [Mudrynich S.], svetlana1765@ukr.net*

Valency of the Words of Semantics of State in Ukrainian and English Languages [Valentnist' sliv semantyky stanu v ukrai'ns'kij ta anglijs'kij movah] (in Ukrainian)

ВАЛЕНТНОСТЬ СЛОВ СЕМАНТИКИ СОСТОЯНИЯ В УКРАИНСКОМ И АНГЛИЙСКОМ ЯЗЫКАХ

Мудринич Светлана Юрьевна, svetlana1765@ukr.net
канд.филол.наук, старший преподаватель
Киевский национальный лингвистический университет

В статье рассматривается вопрос об уровнях валентности слов семантики состояния с дальнейшим сравнительным анализом показателей реализации видов валентности в украинском и английском языках. Анализируется понятие категориальной валентности и лексической сочетаемости слов семантики состояния. Раскрывается суть понятия лексической и синтаксической валентности слов категории состояния в английском и украинском языках. При определении лексической валентности слова *aware*, были использованы данные о его синтаксической валентности и исследована его лексическая сочетаемость. При рассмотрении лексической валентности прослеживалось лексическое наполнение моделей синтаксической валентности и лексическое наполнение синтаксических конструкций *Sub – St Prdv i Sub – StAttr*. Была определена лексическая валентность *было страшно* и его синонимов. *Было страшно* и его синонимы имеют такие виды синтаксической валентности: предикативная валентность ($V \leftrightarrow StPrd$), субъектная валентность ($Obj' \rightarrow StPrd$), объектная валентность ($St Prd/Attr/Com \rightarrow Obj$). Методика определения лексической, синтаксической, категориальной валентности слов семантики состояния в украинском языке такая же, как и в английском языке. Для установления категориальной валентности слов семантики состояния были проанализированы слова, которые принадлежат к основным разрядам слов семантики состояния, на основе которых были сформирован список слов семантики состояния в английском языке: *It is dangerous, it is comfortable, asleep, afraid*. Была установлена синтаксическая валентность слова семантики состояния *aware* и слов, с которыми оно вступает в связь, на примере предложений, которые были рассмотрены со стороны сочетаемости слова *aware* в языке, а также синтаксическая валентность слова семантики состояния *было страшно* и его синонимов, а также слов, с которыми оно вступает в связь.

Ключевые слова: лексическая валентность, синтаксическая валентность, категориальная валентность, лексическая сочетаемость, валентность, уровни валентности.

VALENCY OF THE WORDS OF SEMANTICS OF STATE IN UKRAINIAN AND ENGLISH LANGUAGES

Mudrinich S., svetlana1765@ukr.net
Ph.D
Kyiv National Linguistic University

The article studies the point of the levels of valency of the words of semantics of state with further comparative analysis of their valency in Ukrainian and English languages. The

Актуальні проблеми мовознавства [Актуальные проблемы языкознания]
© Мудринич С. Ю. [Мудринич С. Ю.], svetlana1765@ukr.net

Валентність слів семантики стану в українській та англійській мовах [Валентность слов семантики состояния в украинском и английском языках] (Українською / На укр. яз)

*meaning of categorical valency and lexical compatibility of the words of semantics of state in both languages are being analyzed. The notion of lexical and syntactic valency of the words of semantics of state in Ukrainian and English languages is being determined. Defining the lexical valency of the word **aware**, we used data about its syntactic valency and investigated its lexical compatibility. When we considering lexical valency, the lexical filling of syntactic valency models and the lexical filling of the Sub – St Prdv i Sub – StAttr syntactic constructions were traced. The lexical valency of the word **було страшно** (was scary) and its synonyms is being defined. The word of semantics of state **було страшно** (was scary) and its synonyms have the following types of syntactic valence: predicative valency ($V \leftrightarrow StPrd$), subjective valency ($Obj' \rightarrow StPrd$), object valency ($St Prd/Attr/Com \rightarrow Obj$). The method of determining the lexical, syntactic, categorical valency of the words of semantics of state in Ukrainian language is the same as in the English language. To establish the categorical valency of the words of semantics of state, the words that belong to the main part-language digests of the words of semantics of state were analyzed, on the basis of which the words of semantics of state in the English language were formed: it is dangerous, it is comfortable, asleep, afraid. The syntactic valency of the word of semantics of state **aware** and the units with which it is connected were considered from the point of view of connectivity of the word **aware** in the language, and the syntactic valency of the word of semantics of state **було страшно** (was scary) and its synonyms and words with which it comes into contact was also figured out.*

Keywords: *lexical valency, syntactic valency, categorical valency, lexical compatibility, valency, levels of valency.*

М. Д. Степанова і Г. Хельбіг (1978) визначають рівні валентності в плані діалектики відношень між дійсністю, мисленням та мовою, виходячи з того, що явища позамовної дійсності – це об'єкт розумового відображення і також мотивація мовних структур. Вони виділяють такі рівні валентності: логічний, семантичний і синтаксичний. Логічна валентність – це немовні відношення між понятійними змістами, семантична валентність яких проявляється на основі сумісності та сполучуваності семантичних компонентів (ознак, сем), синтаксична валентність – це облігаторна чи факультативна заповнюваність відкритих позицій визначеного числа і виду, які є різними в різних мовах [Степанова 1978, с. 157].

М. Д. Степанова запропонувала поняття «внутрішньої» валентності для фонетичних, морфологічних, семантичних компонентів слова, що дозволило активізувати подальші дослідження в галузі словотворення [Степанова 1973, с. 32-61].

На підставі облігаторності та необлігаторності заповнення всіх можливих позицій В. Г. Адмоні та В. Гак вирізняють обов'язкову й факультативну валентність

[Адмони 1955, с. 137; Гак 2006, с. 218]. Від належності до дієслова або до залежних від нього елементів Б. О. Абрамов відділяє відцентрову і доцентрову валентність [Абрамов 2003, с. 247].

Отже, **актуальність теми** зумовлена її спрямованістю на вивчення граматичної та лексичної природи слів, класифікаційні ознаки яких ще й досі є предметом наукових дискусій. Типологічні дослідження в галузі семантики дозволили визначити можливості встановлення семантико-синтаксичних відношень слів семантики стану та виявити їхні спільні й відмінні особливості в українській та англійській мовах.

Об'єктом дослідження став морфологічний клас слів, які мають спільну архісему 'перебувати в певному стані' і виконують функцію предиката у структурі речення в українській та англійській мовах. **Предметом** дослідження є семантичні, граматичні та функціональні особливості виділеного класу слів.

Метою цієї статті є визначення лексичної і синтаксичної валентності слів семантики стану в англійській та українській мовах, проведення валентного аналізу слів, які належать до основних частиномовних розрядів слів семантики стану, на основі яких сформувалися слова семантики стану в зіставлюваних мовах, окреслення категорійної валентності слів семантики стану.

Наукова новизна визначена матеріалом дослідження. Вперше здійснено зіставно-типологічний аналіз класу одиниць із семантикою стану на матеріалі синтаксичних конструкцій у граматичних системах англійської та української мов, визначено специфіку речень зі словами семантики стану й проаналізовано їхню реченневотвірну спроможність у порівнюваних мовах.

Оскільки слова семантики стану як певна частина мови у реченні вступають у зв'язок зі словами, що належать іншим частинам мови і одночасно виконують певну синтаксичну функцію, а також мають певне лексичне значення, необхідно розрізняти граматичну й лексичну сполучуваність. Коли ми говоримо про граматичну сполучуваність, ми маємо на увазі морфолого-синтаксичну, тобто сполучуваність між словами – частинами мови, і також синтаксичну, тобто сполучуваність між словами – членами речення. За тим же принципом будемо визначати морфолого-синтаксичну і синтаксичну валентність.

Під **лексичною валентністю** ми розуміємо потенційну здатність слова встановлювати семантичний зв'язок зі словами, словосполученнями та реченнями

на основі їхнього лексичного та функціонально-семантичного значення.

Для того, щоб визначити лексичну валентність слова *aware*, будемо використовувати дані про його синтаксичну валентність та досліджуватимемо його лексичну сполучуваність. Для схематичного представлення моделей сполучуваності слів семантики стану пропонуємо такі умовні позначення: Sub – підмет, PrdV – присудок, St Prd / Attr / Com – предикатив, означення, об'єктне уточнення, які виражені словом семантики стану.

Розглянемо лексичне наповнення елементів, з якими слово *aware* вступає у зв'язок в моделях синтаксичної валентності. Опрацюємо модель Sub→StPrd: *They were more aware of developments than he imagined (D. Cusack)*. При реалізації моделі в мові місце елемента Sub займають слова, які позначають людину і мають абстрактне лексичне значення «жива істота». Крім того в реченні вони вступають у семантичний зв'язок і мають ще одне значення – функціонально-семантичне. Таким чином, слово *they* має функціонально-семантичне значення «носій стану». Лексичне та функціонально-семантичне значення складають основу для визначення лексичної валентності.

Лексична сполучуваність – це семантичний зв'язок слів у лінійному ряді при їх функціонуванні [Уфимцева 1968, с. 23]. Досліджуючи лексичну валентність слів семантики стану, ми розглядаємо семантичні зв'язки між словами. Розглянемо такі приклади: *He was aware of certain physical sensations in himself – slight dizziness and heat – a tendency to inhale sharply and with effort (D. Cusack)*, Sub – St Prdv; *I do not think that Miss Arundell was aware of the true facts of the matter (Y. Yordon)*, Sub – StAttr. Між словами *aware* і *he* у першому прикладі та *aware* і *Miss Arundell* у другому, існує семантичний зв'язок. Тому при розгляді лексичної валентності необхідно простежити лексичне наповнення моделей синтаксичної валентності та лексичне наповнення синтаксичних конструкцій Sub – St Prdv і Sub – StAttr.

Слова семантики стану вступають у зв'язок зі словами такого функціонально-семантичного значення:

1. Дія – наявність стану, напр.: *She was half asleep (D. Cusack)*;
2. Дія – залежна наявність стану, напр.: *“Anyway, it'll be better than being cooped up alone with that all the time” (S. Maugham)*;
3. Дія – одночасна зі станом, напр.: *Now it showed half past ten as he entered the village, which was half asleep, wore a reassuring air of calm (A. Cronin)*;

4. Дія – причина стану, напр.: *When I explained that he **was anxious to forgive**, the doctor looked at him suddenly, with curious searching eyes (A. Cronin);*

5. Предметність – носій стану, напр.: *“**I am afraid something has happened**,” she faltered (S. Maugham) (жива предметність); Her soul had been transparent as glass; now **it was aware** that its depths held something he did not know (S. Maugham) (нежива предметність);*

6. Предметність – причина стану, напр.: *He was so well **aware of his amiable gift** that he took it as a matter of course (S. Maugham) (нежива предметність); But I’m quite sure you’re **afraid of him** (F. O’Connor) (жива предметність);*

7. Процес – причина стану, напр.: *“I’m so **ashamed that I shall not go to her as pure as she will come to me**” (S. Maugham);*

8. Судження – причина стану, напр.: *A wave of physical weakness came over Page as he broke off, **aware that he had made not the slightest impression** on Somerville (A. Cronin);*

9. Невизначеність – причина стану, напр.: ***What are you afraid of** (D. Cusack);*

10. Ставлення до реальності – оцінка стану, напр.: *“I’m **perfectly aware of that**”, - Henry said (A. Cronin);*

11. Відтінок, який був принесений зовні – оцінка стану, напр.: *He left **horribly sick** (D. Cusack).*

Визначимо лексичну валентність слова *було страшно* та його синонімів. Опрацюємо модель Obj' → St Prd: *Їй стало страшно від моторошного грюку (Панас Мирний)*. Слово *їй* має функціонально-семантичне значення “носій стану”. Розглянемо модель Obj' + StAttr і встановимо семантичні зв'язки між словами, напр.: *Єлизавета гладила йому волосся, а йому було так лячно, що жодного разу не погладив її кіс (П. Загребельний)*.

Між словами *стало страшно* і *їй* у першому прикладі та *було так лячно* і *йому* у другому існує семантичний зв'язок. Тому при розгляді лексичної валентності, як в англійській мові, так і в українській необхідно простежити лексичне наповнювання моделей синтаксичної валентності та лексичне наповнювання синтаксичних конструкцій Obj' – St Prdv і Obj' – StAttr.

Слова семантики стану в українській мові вступають у зв'язок зі словами такого функціонально-семантичного значення:

1. Дія – наявність стану, напр.: *Ні в яких султанських щоденниках не **писано про***

цю ніч. І сам Сулейман забув про неї уже вранці (П. Загребельний);

2. Дія – залежна від наявності стану, напр.: **Дивно було** йому і з того, що його не розпитують, хто він і як у нетрі забився (І. Багрянний);

3. Дія – одночасна з наявністю стану, напр.: Григорій слухав лагідну, спокійну мову цієї жінки, цієї матері, і **було йому дивно приємно** (І. Багрянний);

4. Дія – причина стану, напр.: **Це його зворушувало**, і за це **він був вдячний** їм (І. Багрянний);

5. Предметність – носій стану, напр.: **Озирнувся: в хаті було порожньо** (І. Багрянний);

6. Предметність – причина стану, напр.: **Найперше — ніж** мусить **бути гострий** (І. Багрянний) (нежива предметність); **Аж самому стало себе шкода**, шкода того безжурного, молодого, веселого обличчя, що колись зводило дівчат з розуму (І. Багрянний) (жива предметність);

7. Процес – причина стану, напр.: **Було приємно**, аж здавалося, що ноги п'ють воду жадібно і вона поступає по жилах вище, вище і заспокоює, і втихомирює біль у м'язах та суглобах (І. Багрянний);

8. Судження – причина стану, напр.: **І взагалі раджу бути пильнішими** (І. Багрянний);

9. Невизначеність – причина стану, напр.: **Чи можна кохати** зараз, чи ця лиха година вбиває все в наших серцях? (О. Гончар);

10. Ставлення до реальності – оцінка стану, напр.: **Тяжко було без тебе**, а з тобою ще тяжче (Марко Вовчок);

11. Відтінок, який був принесений ззовні – оцінка стану, напр.: **Ще ж було зовсім рано**, ще роса мерехтіла на травах, вилучаючи проміння, як найкоштовніші перлини (І. Багрянний).

Встановимо **синтаксичну валентність** слова семантики стану “aware” та одиниць, з якими воно вступає у зв'язок на прикладі речень, які були розглянуті з погляду сполучуваності слова “aware” у мові. Для запису моделей сполучуваності пропонуємо такі умовні позначення: Sub – підмет, Prdv – присудок, Obj – додаток, який відноситься до члена речення, вираженого словом семантики стану; Obj' – додаток, до якого відноситься член речення, виражений словом семантики стану; Cl – підрядне речення; Attr – означення; Prd – предикатив; Adm – обставина; St Prd/ Attr/Com – предикатив, означення, об'єктне уточнення, які виражені словом семантики стану.

Actual Problems of Linguistics [Aktual'ni problemy movoznavstva]

© *Mudrinich S. [Mudrynych S.], svetlana1765@ukr.net*

Valency of the Words of Semantics of State in Ukrainian and English Languages [Valentnist' sliv semantyky stanu v ukrai'ns'kij ta anglijs'kij movah] (in Ukrainian)

1. *He was aware* (D. Cusack), Sub – St Prd;
2. *He was suddenly aware that it was six more mouths, and the extra time shattered his complacency* (D. Cusack), Sub – St Prd – Adm;
3. *He was aware that he had crossed the room until he found he was snapping the blind cord to and fro against the window frame* (G. Gordon), Sub – St Prd – Adm;
4. *Many men counted him as their friends and their wives were aware of his popularity* (G. Gordon), Sub – St Prd – Obj;
5. *Hunt was aware that Mrs. Ferreira had spied on his hotel on Saturday afternoons* (G. Gordon), Sub – St Prd – Cl;
6. *From the moment she had become aware that she was pregnant, she had been consumed with fear that the second child might not be as white* (G. Gordon), Adm – Sub – St Prd – Obj;
7. *He found his brother not only sympathetic but fully aware of the tragedy that threatened him* (G. Gordon), Sub – Prdv – St Attr – Obj;
8. *Looking at him she was aware in a sudden flash of revelation that the mockery went out of his face and for a moment it was full of tenderness* (D. Cusack), Sub – St Prd – Cl;
9. *He told her stories of the camp, and she laughed with him and was aware of something new in him* (D. Cusack), Sub – Prdv – Obj – St Prd – Obj;
10. *Mary was fully aware of the esteem in which Anthony was held* (G. Gordon), Sub – St Prd – Adm;
11. *The way his heart was tic-tocking in his chest and his blood burning in his veins made him aware of an intolerable need of Jan of which he had never before been aware* (G. Gordon), Sub – Prdv – St Attr – Obj.

Так, слово семантики стану *aware* має такі види синтаксичної валентності:

1. **Предикативна валентність** ($V \leftrightarrow St\ Prd$), де слова семантики стану в функції предикативного члена мають потенційну здатність вступати у взаємний, лівий, неальтернативно-обов'язковий зв'язок з дієслівною частиною присудка.

2. **Суб'єктна валентність** ($Sub \rightarrow St\ Attr$), за якої слова семантики стану у функції означення мають потенційну здібність вступати в пасивний, правосторонній, лівосторонній, альтернативно-обов'язковий зв'язок з підметом.

3. **Об'єктна валентність** ($St\ Prd/Attr/Com \rightarrow Obj$), потенційна здатність слів семантики стану у функції предикатива, об'єктного уточнення або означення вступати в активний, правосторонній, необов'язковий зв'язок з додатком.

Актуальні проблеми мовознавства [Актуальные проблемы языкознания]
© Мудринич С. Ю. [Мудринич С. Ю.], svetlana1765@ukr.net

Валентність слів семантики стану в українській та англійській мовах [Валентность слов семантики состояния в украинском и английском языках] (Українською / На укр. яз)

4. **Обставинно-уточнювальна валентність** (St Prd/ Attr → Adm), потенційна здатність слів семантики стану вступати в активний, правосторонній, лівосторонній, необов'язковий зв'язок у функції предикатива, означення, об'єктного уточнення з обставинами.

Встановимо **синтаксичну валентність** слова семантики стану *було страшно* та його синонімів і слів, з якими воно вступає у зв'язок. За допомогою умовних позначень запишемо синтаксичні моделі сполучуваності St “*було страшно*” та його синонімів:

1. *Йому було холодно й страшно у лісі* (М. Коцюбинський), Obj' – St Prd – Obj;
2. *На серці було неспокійно, лячно чогось* (М. Коцюбинський), Obj – St Prd – StPrd;
3. *Князям тоді було страшно безпорадності, з якою неминуче мали б зіткнутися, якби спробували вирішити те, чого не вдавалося ще вирішити нікому* (П. Загребельний), Obj' – Adv – St Prd – Obj – Cl;
4. *Маркерію справді було страшно, бо з'явилися вороги, хоч і не відав про те ніхто* (П. Загребельний), Obj' – Adv – St Prd – бо-cl;
5. *Петрик жив з мамою край села під самісіньким лісом, і йому було страшно ввечерами* (В. Кучер), Cl – Obj' – St Prd – Adv;
6. *Дівчині стало лячно, моторошно, тому вона і залишила помешкання* (М. Олійник), Obj' – St Prd – St Prd – тому-cl;
7. *Боязко мені, бо соромливий собі я вдався* (С. Васильченко), St Prd – Obj' – Cl;
8. *Йому було боязко за міст, може, більше, ніж за власне тіло* (П. Загребельний), Obj' – St Prd – Obj;
9. *Не було мені тоді страшно* (П. Загребельний), Obj' – St Prd ;
10. *Їй стало і радісно, і страшно, і соромно, мало не так, як у ті вечори, коли до неї почав уцацати Іван* (М. Стельмах), Obj' – Link (V) – St Prd – St Prd – St Prd – Cl.

Слово семантики стану *було страшно* та його синоніми мають такі види синтаксичної валентності: предикативна валентність (V ↔ StPrd), суб'єктна валентність (Obj' → StPrd), об'єктна валентність (St Prd/Attr/Com → Obj).

Слова семантики стану в українській мові мають такі види синтаксичної валентності. Перший вид – **предикативна валентність**, де слова семантики стану в функції предикативного члена мають потенційну здатність вступати у взаємний, лівий, неальтернативно-обов'язковий зв'язок з дієслівною частиною присудка. Другий вид – **суб'єктна валентність**, при якій слова семантики стану у функції

предикатива мають потенційну здатність вступати в пасивний, правосторонній, лівосторонній, альтернативно-обов'язковий зв'язок з прямим, неузгодженим додатком. Третій вид – **об'єктна валентність** – потенційна здатність слів семантики стану у функції предикатива, вступати в активний, правосторонній, необов'язковий зв'язок з додатком.

Для встановлення **категорійної валентності** слів семантики стану було проаналізовано слова, які належать до основних частиномовних розрядів слів семантики стану, на основі яких сформувалися слова семантики стану в англійській мові: *It is dangerous* (Небезпечно); *It is comfortable* (Затишно); *asleep* (спати); *to be written* (написано); *to look* (бачити); *could doubt* (міг вагатися); *beggar* (жебрак); *glad* (радий), і зроблено висновок, що категорійну валентність слів семантики стану становлять: по-перше – вербальний, субстативно-займенниковий і адвербіальний види морфолого-синтаксичної валентності, по-друге – предикативний, суб'єктний, об'єктно-уточнювальний, обставинно-уточнювальний види синтаксичної валентності, по-третє – “Дія – наявність стану”, “Дія – залежна наявність стану”, “Дія – одночасна з наявністю стану”, “Дія – причина стану”, “Предметність – носій стану”, “Предметність – причина стану”, “Процес – причина стану”, “Судження – причина стану”, “Невизначеність – причина стану”, “Ставлення до реальності – оцінка стану”, “Відтінок, який був принесений ззовні – оцінка стану” – види лексичної валентності.

Методика визначення лексичної, синтаксичної та категорійної валентності слів семантики стану в українській мові така ж сама, що й в англійській мові.

Слова семантики стану можуть вступати у зв'язок з іменниками, прикметниками, прислівниками кілька разів у реченні, напр.: *Як крила тих вітряків, що чорніють над полем: байдужно і безупинно роблять в повітрі круг, немов говорять: так буде вічно ... так буде вічно ... in saecula saeculorum ... in saecula saeculorum...* (М. Коцюбинський), і також зустрічаються приклади, де в реченні реалізується тільки один із цих зв'язків, напр.: *Щоб нашим ворогам було тяжко, як добре мовляє мій сват!* (П. Куліш). Порівняння категорійної лексичної валентності слів семантики стану в українській та англійській мовах не виявило відмінностей.

Місце елемента Sub в англійській мові посідають слова, які виконують функцію присудка, мають функціонально-семантичне значення “носій стану”, позначають людину або предмет і мають абстрактне лексичне значення “жива

істота” або “нежива істота”, а в українській мові такий підмет необов’язковий.

Зіставлення категорійної синтаксичної валентності дало такі результати: в англійській мові слова семантики стану мають такі види категорійної синтаксичної валентності: предикативна валентність ($V \leftrightarrow \text{StPrd}$), суб’єктна валентність ($\text{Sub} \rightarrow \text{StAttr}$), об’єктна валентність ($\text{StPrd/Attr/Com} \rightarrow \text{Obj}$), обставинно-уточнювальна валентність ($\text{StPrd/Attr} \rightarrow \text{Adm}$), в українській мові слова семантики стану вживаються в безособових реченнях, тому мають наступні види валентності: предикативна валентність ($V \leftrightarrow \text{StPrd}$), суб’єктна валентність ($\text{Obj}' \rightarrow \text{StPrd}$), об’єктна валентність ($\text{StPrd/Attr/Com} \rightarrow \text{Obj}$). В українській мові слова семантики стану не виконують функцію означення, тому не мають обставинно-уточнювальної валентності. В зіставлюваних мовах слова – носії семантики стану можуть реалізувати свою здатність вступати у зв’язок з іменниками, прикметниками, прислівниками один або кілька разів у реченні.

Література:

1. Абрамов, Б. А. *Избранные работы по немецкой грамматике и общим проблемам языкознания* (Москва: "Круг", 2003), 424.
2. Адмони, В. Г. *Введение в синтаксис современного немецкого языка* (Москва: Наука, 1955), 391.
3. Гак, В. Г. *Сравнительная типология французского и русского языков* (Москва: Комкнига, 2006), 290.
4. Степанова, М. Д. *Теория валентности и валентный анализ (на материале современного немецкого языка)* (Москва: МГПИИЯ, 1973), 110.
5. Степанова, М. Д., Хельбиг, Г. *Части речи и проблема валентности в современном немецком языке* (Москва: Высш. школа, 1978), 259.
6. Уфимцева, А. А. «К разграничению лексического и лексико-семантического уровней языка.» *Иностранные языки в школе* 2 (1968): 4–13.

References:

1. Abramov, B. A. *Izbrannye raboty po nemetskoj grammatike i obshhim problemam jazykoznanija* (Moskva: "Krug", 2003), 424 (In Russ.).
2. Admoni, V. G. *Vvedenie v sintaksis sovremennogo nemetskogo jazyka* (Moskva: Nauka, 1955), 391 (In Russ.).
3. Gak, V. G. *Sravnitel'naja tipologija francuzskogo i russkogo jazykov* (Moskva: Komkniga, 2006), 290 (In Russ.).
4. Stepanova, M. D. *Teorija valentnosti i valentnyj analiz (na materiale sovremennogo nemetskogo jazyka)* (Moskva: MGPIIJa, 1973), 110 (In Russ.).
5. Stepanova, M. D., Hel'big, G. *Chasti rechi i problema valentnosti v sovremennom nemecom jazyke* (Moskva: Vyssh. shkola, 1978), 259 (In Russ.).
6. Ufimceva, A. A. «K razgranicheniju leksicheskogo i leksiko-semanticheskogo urovnej jazyka.» *Inostrannye jazyki v shkole* 2 (1968): 4–13 (In Russ.).